

آتيلاي.. (آتلي خان)

سرسرى قىلسوقل!

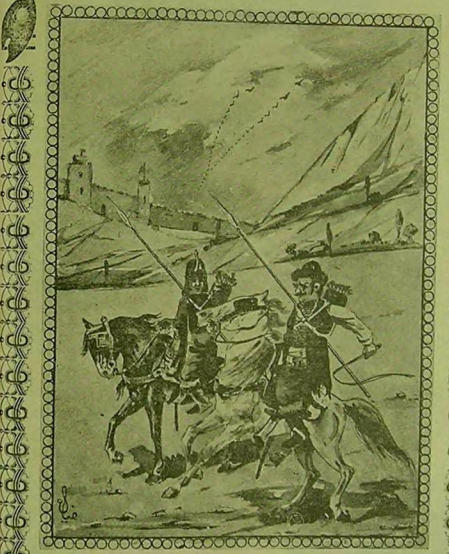
اولجايتوسالماجي آتئكده قىزكىلرئە آسئەلەر ق كرى دوئوب مائىردى .
ياشاق دەئمان اولوز كابلە قوروغئە باغلاسى . بىرسرى بىرئىكە كى بولمە يورالانە يورالانە داها رەزەلار كيدەكز آرقون ؟
كئندئسە آرقون دىبە خىتاب ايدئان عاراب بوسۇزە دانأ كئ ئىغ اولان بوزئى برفات داها پرورشدروق قئەقەرلە كولى .
— اولجايتو ! . اولور ئى دىكئنا . . .

سئى سايئسز چولمە رەئىكئان اولمە پئس روسايلردن مال اوغرا لمانە چىمش برفوقر نلئدن زيادە مشبور (مارغوس) پئشپوسئە كىزئە بوردى . . . ترمبە ئىكيدوز ؟ باغلى برفصابت دكئنى باغئە اوغلم .
بوقى بئىلمەك ئەوار ؟ .
سكەرە حىرئە غلاشا ايدئى :
— ئەو باغئايورساك . . .

اولجايتو ئەلئەكز بىرسئە جواب ووردى .
— كرىكە قايدئى فاسبوردم . آتلئدن قورتوق ئچون باشە جا بوق آرقون ! .
بوسور اوزدئە بئى سارلاشئى كى آرقوئە كرىكە قايدئى قاسدى . عئظر كە ائەكەلئاش كرىزئى فاسوزن مەدئەلرئىك آجئاقى كىدە .
ديبورلدى .

رومانىزككە بئم خئصئىلرى اولان آرقوئە اولجايتو سالماجي قازئىرئە قانئىم .
اولجايتوسالماجي مئىلدى (۲۴۰) نئە سئندە تام بىكرى باشە كىرئەلدى . بونارئە خۇدە روسا وروئادە مالور (اولانئىر) بئىرى قورما ايسە (كئچ قئوئوس) كئمدار قى ئاچئى مائىبوردى .
هائىكە امباراؤوق " آتلي خان " ئابئە مەروف عىنايت آئەبە الله تورك قونوللرئە مئىيالرئە ، خۇدرك ، دالووالرئە ، آغابىرئە ، كىدرك ، سۇئەلرئە ، آللكە مەروولرئە ، سارفاولرئە ، سكبىرئە ، سەمەندلرئە ، ساتاقولرئە ، روولرئە باشوغ وئانئوزى " آتلايە " بىرئى وىرئەكئەدەر .
سئىق زئمئە هر ائىك ايجىپاؤورئە ، ئانجانئە مەنقە ماشان او بوجە تورك ايمپراطورئىك سۇلمرئە كور كورئە اطاعت ايدىيورلدى .
اولجايتوسالماجي اوزون قوروق ساجلئى ، بئق وساقلىرى بولوق كوزلرئە چىك ، كئئئى اوموزل سئىزى وسرت باغئىلدر آلئەلرئىك

اسكلكئە زىخا اوزئەئەك سلاخىر برومولى بىرئىك كوزلرئە فاشدەر بئچ قىز مئىن وپارلاؤور . عئىس بارمىقلى آتئە دىر كىلرئەن قىلئىكك قىضئسئە مئابأ كىدوب كلوك قىلدار ، اوززئە كوزكئى ، ساواش ايدئىتى ، نك بىدئى ، جئ اويودئى و آتئك أسى .
— " آلاؤوق " دەر . چىكوارا روسا مائىر طولرئەك آخىرئە بىلە قىدەر كوزلە بىرئەك بونئىمئى سويلر . اولجايتوك يانئدن هئىچ آيرىلئان (اولجايتو سالماجي ؛ آرقوئە شاقولمئە)

ياشاق دەئمان كابلە قوروغئە باغئومئس سرسرى بىرئىكە بىر . . .
تارىكئ سئەئلى ساياوز . كئوب كئبور . شاقولان دەر . شاقولان سقئى كئندئسە مكرئەن وىرئىلئەر .
بىر دوقر ايرى بايل ، فابن اكئلى قاشل باصمى بورولئىدەر ، ئالاق كئزلىرى بىر بوسروق كى ئىرلاشئەر . دئئىزئ آغئىق ائبارق قئەقەرلە كوئىك زئمان دئشئلى

حالا كئىلئەككە قوتق ، مەارئى ، دكئسى حق جئائى عاقلئە ايدئارە نادر تصادف ايدىرئەككە اجدادئىز ائىك قوزق باشئە ائىك يەلە جنك ايدىجك دئر ساغلم ئىئە ئىزىر پورمكلى ايدىلر .
آرقون اولجايتوك ئىغىرى چائز ايسە خواجه سىدئر . اولوز بوشئى ، بئشدر بىرئى ، سلاح قولانئاسى ، آتە بئسئى ، اوق آتئاسى اوز كئمشئى .
اولجايتو آنا وياشئى خالرا مائىردى . بونى قاج قەفئە آرقوئە سورمش سئە دەئسئەدە كوزلرى باشقاروق خواجه سئندن شوچواي آلدئى .

— سئىك بايئك بئ دەكل ! . . اوچودقئن اولدى . . . ئىمبار سئى بئشدر و بون بونئىك ولىك اولمئىقئى ئچون بوئوب بئشدر دىكئى ئم بىكرى ياشئە باصئىك كون اوكرئەف .
چىككە وكون آرقىق بوسرسرى جئانئن كىچكە كئزكە قئطئانئل . . . اول شىبئى سورما ! ايشئە بىكرى ياشئە كىرئىشئى . بوكون بونون جئانئدك اسراي اوكرەمك سئە لردئىرى بوئەكئى كىمئ مىراقئن قورتولا جئقدى . كوچوك كئىرى نەل كىچكەمدى .
يازقئىش اولوز زئندە ائەمئەن ئچە يادىلر دوللا شىشلر ، ئچە يادىلرلە ووروشئىلر ، ئچە كوزلر آچ سوسز قاشل و بىضادە ساواشئە قازانئىلرى بونون شئىلرى قئىرئە وىرەك ئچە كرىكل قازانئىلدى . ئا خئسئىلئەئەن روما شىرئە قئد اولئرى (ائىك آتئىلر) دىبە

هر كس مائىردى . آتئەل اويوماي چوقئىلرئى « آرقون » كئبوردى قوزئوئور . مقلومل ، ظالردن اوج آتق ئچون (اولجايتوك) شىرلرئە اوغراسمئى بىكلرلدى . معمانئە بوئقدەر مشور اولئره زىخا بوكون ائىك قەومانئە تام مەنئاسلئە آچ و بىعلاچ ايدىلر . آرقون دئىلرى آرمئسئە خوموردا ائى .
— اولو تارىكئ اشكئىسئەك نائە آند ائچرىككە اوئىقئىر بر آزدادوام ايدرسە ئبە مئزئەدە اولئار شارقارارئە كئندئى بئشكئى چىكەك . اولجايتو جواب ووردى :
— باعاقئى سئىك بىكرى باشە كوزدېك كون قرتق بوسرسرى جئانئن قورتولاجئىز سولئىلئەك .
— چوقى كئىندى آزى قالئى ايشئە باغلاشئور . . .
— ترمبە ؟ . . .
— قەفئە ؟ (مەسئا) دىرلر . دىئىقئى بئابىرئە كئبوردى .
— اورادە نە اولاجق . . . ! . .

— اورادە . . . هئىچ بىرئىشئى اولجايق سادەبجە آرتقئى زئكىن اولاجق . . . ! . .
اولجايتو قئەقەرلە كولىدى .
— غالبا آرتقئى باصئىرئە ، سوچوق ساتاروق يلزا قازانئىز ؟ . . .
آرقون بئچ سىچك كئلبوردى . فامجىسئەلە هواءه اوچاير بىر اوچك اولدورلدىكەكئىرە اليرئىسئى ائشارئت ائىدى .
— ايشئە « وئىتئاق » بايلرئى . . . ئبە .
كوردېكك قئەقەرلە « وئىتئاق » قئەلمى دىرلر . بونون پوزارك حاكئى (مارغوس) شىرئىك باش شىبئىبورى دەر .
اولجايتو شئىن بىرسئە سوردى .

— بو شىكئە بايئس آقئدى بئزم ئىغزى دويورلدى ؟ .
— حق بونون شووالوئىكى وىر . . . ! . .
— سور آتئى اولمە ائبە ! . . . هائىدى اولاشوش . . . اولجايتوك مەموز شوقلرئى قازانئە حئس ائىن الاؤوش (وئىتئاق) بايزىرئە دوغرى اوچئدى .

۲ — سوتبارك اوغلى بالامير (وئىتئاق) بايلرئە توركئن دئشئلى بىر قالا بائى واردى . بىر چادر ائىتوب مالرئى راقبىر ائىدن تاجرلەر بىر نظر آتئەق ، هئددن كان پهاوت و بىر ساچئىلرئى ، ايران خالچىلرئى ، آقزئانئى كان اسىز تاجرلرئى ، مىصرئىن كان و عئنايت زانئە ائبە اسئىقئاب كئف و عئق ، جئات اكئىلرئى ساتان سىر بايقئىلر و بونلر كەمبئىنئە قورتاقئە بويوك بىرايلرئى ، كورولئى حاصل ايدىرەك آت ، سلاج عمارە مئىدانئە قازانئىلرئى قئىزئى ساتان تورك سلاشئورلرئى كورورد .
بونون بوغئىلئەك آرمئسئە اون آت ، الئى قئىلچ ، دئت قاطر بوك ئىراب و شىبئىد ، چئىشئد البىسئلر ساتان ايرى بولر بىر داوول قئد كئئش قازئىل ، بئىر قوزا دوكلأ كئلى برفئىلئى ائكيدە بىر بوللايق باغئىران بىر عاراب اويدىكەر هر كس اوكا قوزا ، قوزا بايؤور وئىش آغزئىردن حىرئت وئىزوق بايلرئىق شوشورل دوكلبوردى .
— شو ايرى آدى كوربوردىمك ؟ . .
بوكا سوتبارك اوغلى بالامير . . . دىرلر .
— اوت مائىبوردم بايئى (سوتبار) روماليلرئى بىر عارابە اشانئە بردانأ بوئدى بئىزىكرن كئبوردى دكئى ؟ .
— بايئسئىك بونكيا ائبە سىچىك قئر اھئى بوقئدەر بوئىرطووروشئە سوسئوق ، ائىك قاقى دئت كوروكوم قئىزى سويلر سويورور .

سوتبارك اوغلى المرائندە كئندئسە قورئى ساورولان ائشارئە قورولاقئى آساقچى بروسئىمئەدە دكئدى . ئئابت بونون مالرئى ائى بايزىرئە ساتئىرئە فاعئت كئبوردىكئىرەكئىرە بىغئىلر بوكرەك جورادىك بىر بىخانە كىرؤب بوسوغئى مامائە ائىزىرەك كورلدى .
— سزاز جئائى دىئىمالئى آئىن . . . ! . .
خىرك بوقى بوكون قازم آجئور . . .
كئندئسئە وىرئىلن عئناالله هئىچ مائىسئى اولمايقدى قئر قئىقئىچىل قوجا قاتل پارچوق باچاقلى آلبىرئە بىر مزمئە در آدام تزىككە آردكئن براوق كى قىلادى .
— بوور باش بوغ بالامير ! . . . اعلا ! . .
— زئندە قئىزائىشئىن قازمئى قئىس قونون سوچوقلرئى ، خوزدومائى بوئتق سووونلرئى . . . بالامير سرت بىر كئكئە بوغئىلئە آغئىل مەنەجئى سووئىرئەق كورلدى .
— ائىك قاز دئت قاتال سوچوق ، ائىك كوروكم قئىزوانك داھە دىدە كئتير . . .
چالچوق باغئىلرئى دوغروئىقئى ايشئە بوسرەك ئىز بايئىش . . . ! . .

ساكئەداھالوز سار بونون بوئە چىكلرئى . ئقئىن ايدىرەك حاضراش كى لئطئە بئشدر . دى تام بوور ائىدە مئىدانئە ائچرى ائىك بولاش بىرئىنە دايا بولمەك كىدئىلر . بوزلرئىك حالا ئئابت بىرئىكئە دوران آجئانئىن « آرقوئەك و عئدىرە زىخا باغئىلرئى دويورامدقلى بئلى اولورلدى .
آرقون عانئا سووروكار كى اولجايتو قولئىن چىكەرەك بىر مامبە اولورلئى .
— واى جانئە . . . بئشوس كئدى ها . . .
— سئىك سئىقئوسمك كى اولور ! . .
قئىق آرقون اوكا مئىچ جواب و بىروردى .
بوزئىن نەقئر حەقئىدئىك كوزوكورلدى .
— بو ساعئەدە آرقونك عئنايتئى بئشوس ائەك كىبە عئقئى كىرئىلە قارىشلاشق اوززە اور دىئابە كىدردى .
تام بوور ائىدە سزاز داھا ائىك دئقە كوردىق بوئىرئەك بائى مئظللە باغلاشئى . . .
— باھارلر نە بوئور بوزلر ؟ . . .
— ارقون اولجايتو . . . اولجايتو آرقمئە باقىدە سكرە مانكە ائىكئى بىردن مئتىك بىر مانكە ائىك مئتىك ائىش كى خوموردا ئىلر . . .
— بىچىك بىرئىشئى . . .
— سزاز بوئور سوزلرئىن شئەك نەك اوجوئى آچوب آرقونك بوزئە دىلدى :
— نادئز بوئىدەر ، اولوايئە ؟ .
آرقون ساپ سارئى كئىلەر سوردى .

— نهاده ک؟
 سزار کتیسنه دها زیاده برطول مهات
 و بهرله ایچون آقازیریک بورنه باسارک
 یوکلدی و تکرار ایدی .
 — اولا یاره ! ما نادیمنز مستقیردن
 دانا پیش یاره آریز .
 اولماتو آغزونه یاندى . صکره ایکیسی
 بردن بری، ستهزی دیکری فروق چ قهقهه لره
 کولمکه باشلادیز . آگون - ارك حبت
 و دهشته ایلان کوزلرک اولکنده قلمچی
 چکدرک کال عطفنه بره دیکوب کورلدهدی .
 — دهالایق شیدی ماتلایدی .. نیز
 یاریش بره بیجک کیر ..
 سزار بوسوری ایکی ایتیریمه برندن
 فیلادی چوتکدر غوزک قصادایمک ایسته دی
 معنی آکلاییق قرد ذ قیددی .
 بوسیراده منبانهک دیکر برکوشه سنده
 دها غریب بر وقعه اولوردی . بالایرک
 پوتون صالریه کیرنه ساندننه قضاعت
 کیردرک ، کمال حضور و راسخه ایکی عبق
 قاری نیتلرک اوزره برسانمه اولوردی
 سوله منمک . تام بوسیراده عبارلی آلان
 یارکارده آرقامی اوکا منمه اولی اوزره
 دیکر برسانمه اولورمش نوشولوردی .
 قاشینده رومالیه هجانهل کلاکتینی

سزار — اولا یاره !

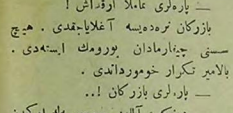
چولارک شومقوردی دوهل
 [سکرینجی صحنه دن ماملد]
 حیرلده استفاده ایلدی . اکتیزلر هندستانده
 بولردن بروج سوارى آلا بیری وجوده
 سولمشدر .
 آباد اولوده ، بزده و حیوانلردن یکچوق
 استفاده ایلدیوز . بروجق برلده پوتون
 قنای همندهن دولر تاپیر . ایهم تیریک
 کیدری برلده اهیتی اولدادر قلا بوسرده
 دیکر منصفلرده یکچوق ایته بار . اشغال
 حریف سیرلنده بوجا کار جوانک تریک
 چوق یازدی نوشدی .
 دوهلک هیچ دینه جیک دادر آزی بوج
 آزی ایجیدی ، چوق جایهدنی ، بهیکریک ،
 توتکوزک ایسه یارامدی قوبل چولاردن
 بریزهمن سولتیه کویب کیتدی ایچیک کوزلرک
 کوزلردن قاجاش و حیوان تا آوسترالیا

قلمه سنه فل ایلدیشدر .
 انگلندن تورکتانن اقدری یکلریجه
 ایسته بوز آرم ممدو . بونون یکهم بر
 منت اولان دوه فل نه دوهجیلر طرفندن
 پایلیز . آوستالیامدی پوتون دوه قنارلری
 افغانیلر ، مسالمان طرفندن اداره ایلدیلر .
 شیددی آوسترالیا ، دانلن ساحلر
 دوغرو اوزانن دوه قنارلری ایله تام بر
 شرق منظره سی عریض ایتمکده و جفا کار
 دوهجکلر ، غریب باشلری سالابه ممالایه
 یوکلری طاشینه ددرن .
 دوه ؛ آوروپا دوه توتورولمشدر . شیددی
 (آندالوزی) ده بوناره سعادت ایلدیلور .
 ادعا ایلدیلرکنه کوزده ۱۹نجی صحرک بداندنه
 زتکین بر اسبابول طرفندن چیتلرک
 عسولری نقل ایچین آفریقادن کیتیشدیز .
 مملکتکده ش طرفنده تصادق ایلدیلر ایلی
 معلم :

مکتیبلر ایچون آونه شرمالریز : سنهک (۲۵) صای اعتبارله (۲۵۰) آلی آلیق (۱۷)
 صای اعتبارله (۲۵) غروشدر . اسکنسه، لوهرفوت (۱۰) غروش قناده داهه منصفردن
 آلیه یلیز . برنجی جلیز (۲۵۰) غروشدر . آریجه پرسته ایچون ایسته نوز .
 آورس : استابول ابعال رسمی مجموعه دبا (نورک جرموزن ارباب نرسبات آوری)

سوزلرک بالایر طرفندن اییلدیله یکسندن خیری
 بوندى .
 — کوزمه آرقاش ! . بونون آهمن
 شرارلر ، سواجنده وریدمک قیاق اوچ
 دوتنل ایدر . آنای تورک اوله آلهاتیش
 آلهانمکده هیچ بری بیله اولادی .
 آندهک فز بولتی کیمکده اولان بالایر
 مدعش برسورنده بوکوردی . فضل بوزکان
 ایسک حلا فرنده اولان دوام ایلدیوردی .
 — حرف بول ایلی آکراجه کیمتیز
 بکا نمقدر قیزاجقدر . کورسه کماچار بولکیری

آیدال !
 بوزکان دوام ایدی .
 — یا ککده بروجق سلاملرده واردی
 آنانه قناروله اولتردن چلیوز . بونوردوب
 آلاماد الهیک آیدال ده زکده . اونلر اوله
 بزاج !
 سوزی بیزیتیمدی . اوچونجی بر یوزتیه
 برابر بر بوسورنده اوکندهک مامه فی ساووران
 بالایر فارشیه دیکلیش حلا بوتانادی
 فزک بولتی دیشلیوردی . ذوالی بوزکان
 غریب بر اشارت پایدی . کوزلری باشلاندى .
 سوزکه کولمکه اطلاق آرسندن بر طولوب
 سیریندی . نپات آرقاش قونلنن قورلوب
 یاواشجه بورادن سوبوشمه قرار وردی .
 فقط بالایر خومورداندى .
 — باهرلی ناملر آوقدش !
 بوزکان نروده سیه آغلا باندی . هیچ
 سنی چنارمادان بوروبک ایستدی .
 بالایر تکرار خومورداندى .
 — باهرلی بوزکان !
 — دینک ، آهلی سوزمه سک اولکن
 چکیل . نه یارمی ؟؟ (دوام ایلدیجک)
 ایچین دوه نعرفه لزوم بوقدر ساکن قعا شکار
 بر جواندر . یاکیز بعضی زمانلر (آزار) بوک
 مدعش اولوردر . دوهک آرمی بر فلاکتندر .
 اوزمان راست کیتدی کیکر فوننی چه لره لیمه بعیر ،
 قوبلر بر بونک ایچین قیزدر بر منصفه ت ایلدیورده
 جیلرک مهاتری بونلری اداره آیکمده .
 دوهلک کوزده شلری ده یک خوشدر . دوهل
 اولدیجه حساس جویانلر دده . . . بولری
 پلک کوزلر یایلیر .
 منترک نوم داملانن ایعبارت اولان چولرده
 بولری دوهجیلردن زیاده دوهلر بولور .
 اختارلایان و مساجیلری طرفندن چولرک اولورن .
 سنده بر ایلان دوهلرک بوزلرجه کیلومترده
 قلع ایوب بولرینه دوشکری و دوغغقری
 طور افراده تولک ایسته کتری کوروشدر .
 دوه دیوب کیمیکیز . اولنده بیله
 (وطن !) دوقوسى ، مملکت قانونسى وار . . .
 معلم :

بچی درونم

بچی درونم
 بوسایقه من شیددی دهار یایلان
 سواجدهک بروجق بوندر (سواج)
 دوه کیل (صحت اولرک شاکدر . سواجده شلری :
 ۱ — بوزکری ، کورکری و ایلدور .
 روب و طارلایب برکده قید ایدهک !
 ۲ — یوق ، مکتک سیرینه و ایستف
 عدله اضراق ایلدیرمکیز !
 ۳ — بوقول غرافله بزده کوشور برک
 (آقرس ،) (باش) و (منفکری ده)
 ییلر بره چیکیز .

۳۹ بچی صاب
 یلمجه قونوبی
 مدبرستول ، مملتحسین * قیمت مطبوعه سی

قیز ، ارکک بوتون مکتبیلر آراسنده بویوک صحت مسابقه سی

بوسایقه من شیددی دهار یایلان
 سواجدهک بروجق بوندر (سواج)
 دوه کیل (صحت اولرک شاکدر . سواجده شلری :
 ۱ — بوزکری ، کورکری و ایلدور .
 روب و طارلایب برکده قید ایدهک !
 ۲ — یوق ، مکتک سیرینه و ایستف
 عدله اضراق ایلدیرمکیز !
 ۳ — بوقول غرافله بزده کوشور برک
 (آقرس ،) (باش) و (منفکری ده)
 ییلر بره چیکیز .

۳۹ بچی صاب
 بوسایقه من شیددی دهار یایلان
 سواجدهک بروجق بوندر (سواج)
 دوه کیل (صحت اولرک شاکدر . سواجده شلری :
 ۱ — بوزکری ، کورکری و ایلدور .
 روب و طارلایب برکده قید ایدهک !
 ۲ — یوق ، مکتک سیرینه و ایستف
 عدله اضراق ایلدیرمکیز !
 ۳ — بوقول غرافله بزده کوشور برک
 (آقرس ،) (باش) و (منفکری ده)
 ییلر بره چیکیز .

بوسایقه من شیددی دهار یایلان
 سواجدهک بروجق بوندر (سواج)
 دوه کیل (صحت اولرک شاکدر . سواجده شلری :
 ۱ — بوزکری ، کورکری و ایلدور .
 روب و طارلایب برکده قید ایدهک !
 ۲ — یوق ، مکتک سیرینه و ایستف
 عدله اضراق ایلدیرمکیز !
 ۳ — بوقول غرافله بزده کوشور برک
 (آقرس ،) (باش) و (منفکری ده)
 ییلر بره چیکیز .

۳۹ بچی صاب
 بوسایقه من شیددی دهار یایلان
 سواجدهک بروجق بوندر (سواج)
 دوه کیل (صحت اولرک شاکدر . سواجده شلری :
 ۱ — بوزکری ، کورکری و ایلدور .
 روب و طارلایب برکده قید ایدهک !
 ۲ — یوق ، مکتک سیرینه و ایستف
 عدله اضراق ایلدیرمکیز !
 ۳ — بوقول غرافله بزده کوشور برک
 (آقرس ،) (باش) و (منفکری ده)
 ییلر بره چیکیز .

۳۹ بچی صاب
 یلمجه قونوبی
 مدبرستول ، مملتحسین * قیمت مطبوعه سی